

Pošta
Crne Gore**SLUŽBENI POŠTANSKI GLASNIK**IZLAZI JEDNOM U TRI
MJESECA I PO POTREBI

POŠTA CRNE GORE AD PODGORICA

RUKOPISI SE PRIMAJU DO 20.
U MJESECU U KOME IZLAZI**POŠTANSKI GLASNIK BROJ 177a**

Izdavač: Pošta Crne Gore AD Podgorica; Glavni i odgovorni urednik:
Urednik: Uredništvo i administracija: Podgorica, Slobode broj 1
Telefon: 020/ 403-959, žiro računi: 510-109-04; 520-872100-59
Internet: <http://www.postacg.me/glasnik.php>; E-mail: spg@postacg.me

---

Pošta
Crne Gore

ODBOR DIREKTORA

Broj:00010-20231013-1/11

Podgorica, 17.10.2023.godine

Na osnovu člana 15 stav 1 tačka 21 Statuta jednočlanog Akcionarskog društva Pošte Crne Gore Podgorica („Službeni list CG“, broj 105/20), Odbor direktora Pošte Crne Gore AD Podgorica na sjednici održanoj 17.10.2023. godine, donio je

ODLUKU

O USVAJANJU UPUTSTVA ZA POSTUPANJE PRILIKOM OTKRIVANJA VATRENOG ORUŽJA, SASTAVNIH DJELOVA ORUŽJA, MUNICIJE, EKSPLOZIVA I DRUGE OPASNE ROBE U MEĐUNARODNOM POŠTANSKOM SAOBRAĆAJU U POŠTI CRNE GORE AD PODGORICA

Član 1

Usvaja se Uputstvo za postupanje prilikom otkrivanja vatrenog oružja, sastavnih djelova oružja, municije, eksploziva i druge opasne robe u međunarodnom poštanskom saobraćaju u Pošti Crne Gore AD Podgorica u tekstu koji čini sastavni dio ove odluke.

Član 2

Za realizaciju ove odluke zadužuje se izvršni direktor.

Član 3

Ova odluka stupa na snagu danom donošenja.

PREDSJEDNIK,
Igor Bulatović

Pošta
Crne Gore

PRILOG

UPUTSTVO ZA POSTUPANJE

**prilikom otkrivanja vatrenog oružja, sastavnih dijelova oružja,
municije, eksploziva i druge opasne robe u međunarodnom
poštanskom saobraćaju**

SADRŽAJ

1.	Uvod.....	Error! Bookmark not defined.
2.	Pravni okvir.....	4
3.	Definicije pojmova.....	4
4.	Uredaji i alati – specijalistička oprema za neintruzivne inspekcije	7
5.	Preporuke za zdravlje i bezbjednost.....	7
6.	Upravljanje vanrednim situacijama u slučaju otkrivanja radioloških/nuklearnih materija 8	
7.	Upravljanje vanrednim situacijama na mjestu otkrivanja minsko-eksplozivnih sredstava ili improvizovane eksplozivne naprave	9
8.	Postupak na mjestu otkrivanja eksplozivnih materija ili opojnih droga i psihotropnih supstanci	10
9.	Postupak na mjestu otkrivanja vatrenog oružja, sastavnih djelova oružja i municije..... 11	
10.	Prikupljanje i dostavljanje podataka i obavještanje.....	11
11.	Poštanski saobraćaj – postupak s pošiljkama koje sadrže izvore jonizujućeg zračenja, MES, IEN, eksploziv, opojne droge i psihotropne supstance ili vatreno oružje, sastavne djelove oružja i municiju	12
12.	Prilog – Obrazac A2.....	13

1. Uvod

Uputstvo za postupanje prilikom otkrivanja vatrenog oružja, sastavnih djelova oružja, municije, eksploziva i droga u međunarodnom poštanskom saobraćaju (Uputstvo) fokusira se na radne procese prilikom otkrivanja vatrenog oružja, sastavnih djelova oružja, municije, eksploziva, improvizovanih eksplozivnih naprava, izvora jonizujućeg zračenja, kao i drugih roba koje u nezakonitom prometu zbog svojih karakteristika mogu ugroziti zdravlje i živote ljudi, materijalna dobra i životnu sredinu, odnosno bezbjednost Crne Gore.

Uputstvo daje precizan opis i redosljed radnih procesa. Svi zadaci i obaveze opisani u Uputstvu regulisani su zakonskim, podzakonskim i drugim aktima Uprave prihoda i carina, drugih organa državne uprave, kao i Pošte Crne Gore.

Uputstvo se odnosi na radne procese koje sprovode ovlašćeni carinski službenik i službenici javnog poštanskog operatora tokom sprovođenja mjera carinskog nadzora i carinske kontrole, uključujući i kurirske pakete, poštanske zaključke i vreće u međunarodnom poštanskom saobraćaju, a koje se šalju putem javnog poštanskog operatora.

Uputstvo sadrži detaljne opise radnih procesa vezanih za otkrivanje:

- radioloških/nuklearnih materijala;
- minsko-eksplozivnih sredstava ili improvizovane eksplozivne naprave;
- eksplozivnih materija ili opojnih droga i psihotropnih supstanci;
- vatrenog oružja, sastavnih djelova oružja i municije.

Standardizacija radnih procesa carinskog nadzora, carinske kontrole i carinskog pregleda u međunarodnom poštanskom saobraćaju je neophodna kako bi se:

- smanjio rizik od zloupotrebe sistema međunarodne trgovinske mreže, odnosno, prometa međunarodnih poštanskih i kurirskih pošiljki u svrhu kriminalnih aktivnosti i prevara, vršenja carinskih i poreskih prevara, krijumčarenja, nedozvoljene trgovine, pranja novca i finansiranja terorizma, povreda prava intelektualne svojine itd.;
- umanjile finansijske posljedice po budžet na osnovu mogućih utaja carinskih i poreskih prihoda;
- povećao kvalitet radnih procesa prilikom vršenja carinskog nadzora i sprovođenja carinske kontrole u međunarodnom poštanskom saobraćaju u skladu s međunarodnim standardima i najboljim praksama;
- poboljšale transparentnost i operativna efikasnost i ubrzale carinske procedure u međunarodnom poštanskom saobraćaju, što doprinosi većem povjerenju javnosti i olakšavanju slobodne trgovine;
- unaprijedio operativni i razvojni okvir Carinske ispostave Pošta Podgorica i ostalih graničnih carinskih ispostava u kojima se bez odlaganja, u skladu s carinskim propisima, obavljaju carinske formalnosti, uključujući odgovarajuće kontrole na osnovu upravljanja rizicima;
- povećao stepen usklađenosti, ubrzao protok roba, povećala bezbjednost lanca snabdijevanja i distribucije poštanskih i kurirskih pošiljki i radnji povezanih s upravljanjem međunarodnom trgovinom.

2. Pravni okvir

Najvažniji zakoni i propisi koji uređuju carinsku kontrolu međunarodnog poštanskog saobraćaja su:

- Carinski zakon;
- Krivični zakonik;
- Odluka o kontrolnoj listi za izvoz i uvoz robe;
- Odluka o utvrđivanju nacionalne kontrolne liste naoružanja i vojne opreme;
- Odluka o utvrđivanju nacionalne kontrolne liste robe dvostruke namjene;
- Pravilnik o načinu postupanja carinskog organa u carinskim postupcima sa naoružanjem i vojnom opremom;
- Uredba o bližem načinu sprovođenja carinskih postupaka i carinskih formalnosti;
- Zakon o carinskoj službi;
- Zakon o kontroli izvoza robe dvostruke namjene;
- Zakon o oružju;
- Zakon o poštanskim uslugama;
- Zakon o potvrđivanju akata Svjetskog poštanskog saveza;
- Zakon o spoljnoj trgovini;
- Zakon o spoljnoj trgovini naoružanjem i vojnom opremom;
- Zakon o zaštiti od jonizujućeg zračenja i radijacionoj sigurnosti;
- Zakon o kontroli proizvodnje i prometa supstanci koje se mogu upotrijebiti u proizvodnji opojnih droga i psihotropnih supstanci;
- Zakonik o krivičnom postupku.

3. Definicije pojmova

Važniji pojmovi koji se koriste u ovom Uputstvu imaju sljedeće značenje:

- **Baruti** su eksplozivne materije koje sagorijevaju toplotnom provodljivošću i primarno su namijenjene potisku projektila, a dijele se na crne i malodimne barute.
- **Doza jonizujućeg zračenja** je deponovana energija jonizujućeg zračenja u nekom objektu.
- **Dugo vatreno oružje** je svako vatreno oružje osim kratkog vatreneog oružja.
- **Eksplozivne materije** su čvrste i tečne hemijske materije čija je odlika da pod pogodnim spoljnim dejstvom (udar ili trenje) eksplozivnim hemijskim razlaganjem oslobađaju energiju u obliku toplote ili gasova. U eksplozivne materije spadaju privredni eksplozivi, sredstva za paljenje eksploziva, pirotehnička sredstva, privredna municija, baruti, proizvodi punjeni eksplozivnim materijama, kao i sirovine eksplozivnog karaktera za proizvodnju navedenih eksplozivnih materija.
- **Eksplozivno oružje** su sve vrste minsko-eksplozivnih sredstava u vidu bombi, mina, granata i drugih naprava opremljenih eksplozivnom materijom ili detonatorom, kod kojih pod određenim spoljašnjim ili unutrašnjim djelovanjem (težina, udar, potez, trenje, hemijska reakcija, električna energija i sl.) dolazi do oslobađanja energije i njihovog rasprskavanja.
- **Električni paralizator** je ručna naprava koja pomoću visokog električnog napona privremeno onesposobljava lice.

- **Gasno oružje** je pištolj, revolver, puška i druga naprava koja pod pritiskom energije barutnog punjenja ili sabijenog gasa usmjereno raspršuje nadražljive supstance za onesposobljavanje lica koje na ljudsko zdravlje imaju kratkotrajno dejstvo.
- **Glavni djelovi oružja** su zatvarački mehanizam, glava ili navlaka, cijev i ležište metka.
- **HBRNE (hemijska, biološka radiološka, nuklearna, eksplozivna) prijetnja** je događaj, situacija na bilo kojoj carinskoj ispostavi i skladištu pod carinskim nadzorom operatora u međunarodnom poštanskom saobraćaju ili na lokaciji javnog poštanskog operatora gdje je uočen predmet, paket, pošiljka, roba, materija za koju postoje indicije da se radi o hemijskim, biološkim, radiološkim i eksplozivnim robama, supstancama ili materijalima u robnom, drumskom i vazдушnom poštanskom saobraćaju što zahtijeva vanrednu i dopunsku kontrolu ili postupanje nadležnih organa.
- **Improvizovana eksplozivna naprava (IEN)** je eksplozivna naprava koja je konstruisana i postavljena drugačije nego u konvencionalnim vojnim sredstvima i ručne je izrade.
- **Izvori jonizujućeg zračenja** su materije, uređaji i objekti koji emituju ili mogu emitovati jonizujuće zračenje.
- **Jonizujuće zračenje** je elektromagnetsko ili čestično zračenje koje može produkovati parove jona u biološkom materijalu.
- **Kratko vatreno oružje** je oružje čija cijev nije duža od 30 cm ili kod kojeg ukupna dužina oružja ne prelazi 60 cm.
- **Minsko-eksplozivna sredstva (MES)** su ubojna sredstva koja djeluju aktiviranjem eksplozivnog punjenja. Obuhvataju privrednu municiju, bombe, raketne projektile s bojnim glavama, mine, improvizovane eksplozivne naprave, mine iznenađenja, eksplozive, inženjerijske eksplozivne metke i sredstva za paljenje eksploziva.
- **Municija** je metak jedinstvenog punjenja kojim se puni vatreno oružje i koji objedinjuje čauru, kapislu, barutno punjenje i projektil. Pod municijom se ne smatra municija bez projektila, municija za industrijske naprave, municija za naprave za ubijanje stoke, municija za startne i signalne naprave, kao i pojedinačne komponente metka (čaura, kapisla, barutno punjenje i projektil).
- **Naoružanje i vojna oprema** podrazumijevaju sve stavke navedene na Nacionalnoj kontrolnoj listi naoružanja i vojne opreme (Lista).
- **Neintruzivna inspekcija ili kontrola** je način carinske provjere koja se sprovodi upotrebom specijalističke opreme i alata za otkrivanja predmeta, roba, supstanci ili materijala koji se ne mogu detektovati niti identifikovati organoleptičkom kontrolom ili pregledom.
- **Nuklearni materijal** je plutonijum izuzev onog izotopske koncentracije koja prelazi 80% Pu-238, uranijum U-233, uranijum obogaćen u izotopskom sadržaju U-235 ili U-233, uranijum koji sadrži smještu izotopa koja se javlja u prirodi, a koncentracija mu je veća od one koja se javlja u rudama ili ostacima pri preradi, kao i smješta navedenih materijala.
- **Obrazac A2** je unifikovani dokument za prijavu otkrivanja i postupanje nakon otkrivanja, a sastavni je dio Uputstva. Popunjava ga ovlašćeni carinski službenik nakon otkrivanja.
- **Obrazac CN 13** je izvještaj koji sadrži informacije o zaplijenjenoj pošiljci.
- **Organoleptička kontrola ili pregled** podrazumijeva upotrebu čula (vida, sluha, ukusa i mirisa) radi provjere izgleda, boje, mirisa, teksture i ukusa roba, materijala ili supstanci prilikom sprovođenja carinskog pregleda.
- **Oružje s tetivom** je luk, samostrijel i druga naprava koja pomoću opruge, tetive ili drugog potisnog sredstva izbacuje strijelu ili druge naprave.
- **Oružje za ličnu bezbjednost** je kratko i dugo vatreno oružje različitih kalibara.

- **Oružje za signalizaciju** su pištolj, revolver, puška i druga naprava koja pod pritiskom energije barutnog punjenja ili sabijenog gasa usmjereno raspršuje ili ispaljuje punjenje namijenjeno isključivo izazivanju glasnog pucnja i ispaljivanju svijetleće signalne rakete.
- **Oružjem** se smatra naprava izrađena ili prilagođena da pod pritiskom vazduha, baruta, plina ili drugog potisnog sredstva može izbaciti zrno, kuglu, sačmu ili neki drugi projektil, odnosno raspršiti plin ili tečnost i druga naprava koja je namijenjena za samoodbranu, lov ili sport. Oružjem se smatra svaki dio ili zamjenski dio koji je posebno namijenjen za vatreno oružje i bitan je za njegovo funkcionisanje, uključujući i glavne djelove oružja.
- **Pirotehnička sredstva** su sredstva koja se upotrebljavaju za vatromete, protivgradne rakete i druge rakete koje se koriste u naučne, privredne i druge svrhe, kao i predmeti koji sadrže praskave sastojke s dejstvom eksploziva ili druge sastojke koji služe za postizanje efekta vatre, svjetlosti, pucnja ili dima.
- **Poštanski operator** je davalac poštanskih usluga koji je registrovan za obavljanje poštanskih usluga i ispunjava uslove propisane Zakonom o poštanskim uslugama, tj. Pošta Crne Gore AD Podgorica.
- **Priručni komplet specijalističke opreme za neintruzivnu kontrolu** (priručni komplet) su priručni setovi za otkrivanje droga i eksploziva koji sadrže skup uređaja i alata za neintruzivnu kontrolu, po pravilu niže klase i kvaliteta i koji u skladu sa svojom namjenom i kvalitetom nakon otkrivanja zahtijevaju upotrebu uređaja više klase radi potvrde nalaza. O upotrebi priručnog kompleta, koji se više ne može upotrijebiti nakon korišćenja, ovlašćeni carinski službenik sačinjava službenu zabilješku radi rashodovanja.
- **Privredna municija** su meci, patrone i čaure opremljene kapislom i napunjene barutom.
- **Privredni eksplozivi** su eksplozivne materije koje se koriste za lomljenje, rastresanje i usitnjavanje mineralnih sirovina i drugih materijala, rušenje građevinskih i drugih objekata, prilikom geofizičkih ispitivanja terena, kao i za oblikovanje predmeta i materijala energijom oslobođenom hemijskom reakcijom eksplozivnog razlaganja.
- **Proizvodi punjeni eksplozivnim materijama** su proizvodi koji su punjeni eksplozivnim i/ili pirotehničkim smjesama, čije dejstvo zavisi od tih materija.
- **Radijacionu bezbjednost** predstavlja sprečavanje, otkrivanje i postupanje u slučaju krađe, sabotaže, neovlašćenog pristupa, ilegalnog transporta ili drugih zlonamjernih radnji koje uključuju nuklearni ili radioaktivni materijal, kao i povezana postrojenja i djelatnosti.
- **Radioaktivni materijal** je materijal koji sadrži jedan ili više radionuklida čija je ukupna i specifična aktivnost veća od propisanih granica.
- **Reprodukcija oružja** je kopija dugog i kratkog vatrene oružja, koje ne koristi jedinstveno punjenje, već se puni s usta cijevi crnim barutom i pali fitiljom, kremenom ili kapislom.
- **Sirovine eksplozivnog karaktera** su materije koje po hemijskom sastavu i osjetljivosti na paljenje imaju odlike eksploziva i sposobne su za eksplozivno razlaganje, a namijenjene su za proizvodnju eksplozivnih materija.
- **Specijalistička oprema** podrazumijeva uređaje i alate za sprovođenje neintruzivne inspekcije ili kontrole. Specijalistička oprema se koristi za carinski pregled ili provjere samostalno ili u kombinaciji s drugom opremom i alatima za neintruzivne inspekcije, naročito kada se neki materijali i robe ne mogu detektovati organoleptičkim pregledom.
- **Sredstva za paljenje eksploziva** su kapisle svih vrsta, upaljači, štapini i pirotehnička sredstva koja se upotrebljavaju pri miniranju.
- **Vanredna situacija** je svaki događaj koji se može dogoditi u carinskoj ispostavi i skladištu pod carinskim nadzorom operatora u međunarodnom poštanskom saobraćaju, a koji predstavlja značajnu prijetnju ili opasnost za javnu bezbjednost, živote i zdravlje službenika Uprave prihoda i

carina Crne Gore, drugih službenika i zaposlenih (poštanskog operatora), materijalnih dobara, koji se rijetko događa i zahtijeva kompleksno postupanje ovlaštenog carinskog službenika, ali i viših organizacionih nivoa ili drugih institucija, u ekstremnim uslovima, uz primjenu više nivoa ovlaštenja u kratkom vremenskom roku.

- **Vatreno oružje** je svaka vrsta naprave iz koje se pomoću potisnog djelovanja barutnih gasova kroz cijev izbacuje zrno, kugla, sačma, strelica ili drugi projektil.
- **Vazdušno oružje** je vrsta puške, pištolja, revolvera i druge naprave koja snagom pritiska vazduha ili drugog gasa izbacuje kroz cijev zrno, kuglicu, sačmu ili drugi projektil.

4. Uređaji i alati – specijalistička oprema za neintruzivne inspekcije

Uređaji za neintruzivne inspekcije su:

- **rendgenski uređaj** zavisno od tehnike izrade podrazumijeva visokoenergetski rendgen, niskoenergetski rendgen, rendgen s tehnikom raspršenog zračenja, protočni rendgenski skener tehnikom raspršenog zračenja, skener tijela;
- **uređaj za radiološko i nuklearno otkrivanje** podrazumijeva LDZ, ručni detektor zračenja i mjerenje brzine doze (npr. RedEye, Exploranium), uređaj za identifikaciju izotopa (RIID), protočni spektrometrijski uređaj za identifikaciju izotopa (PMP);
- **uređaj za identifikaciju, kvantifikaciju i otkrivanje tragova** na osnovu spektrometrije mobilnosti jona (IMS) obuhvata sisteme za otkrivanje eksploziva (EDS), uređaje za otkrivanje tragova eksploziva i droga (ETD), opremu za otkrivanje tečnih eksploziva (eng. LEDES – Liquid Explosive Detection);
- **uređaj za ručni pregled** obuhvata endoskop, samostojeći ili ručni detektor metala, kamere za provjeru donje strane i unutrašnjosti vozila, ultrazvučni uređaj i mjerač gustine;
- **drugi uređaji** za otkrivanje HBRNE prijetnji.

Alati za neintruzivne inspekcije su kutija s mehaničkim alatima, lupa, mikroskop, teleskopsko ogledalo, kao i drugi alati ove klase.

5. Preporuke za zdravlje i bezbjednost

Ovlašćenim carinskim službenicima i zaposlenima kod poštanskog operatora tokom obavljanja poslovnih procesa u prostorijama i tokom rukovanja poštanskim zaključcima, vrećama, paketima i ostalim poštanskim pošiljkama ne preporučuje se:

1. nošenje odjeće koja može stvoriti statički elektricitet (npr. sintetička odjeća);
2. nošenje obuće koja može prouzrokovati stvaranje iskre;
3. unošenje bilo kakvih predmeta koji mogu prouzrokovati stvaranje iskre;
4. unošenje zapaljivih i/ili upaljenih predmeta i supstanci;
5. pušenje, jelo, piće, bacanje otpadaka, paljenje/gašenje bilo kakvih otkrivenih električnih uređaja (uključujući mobilne telefone);
6. radovi s otvorenim plamenom i slični radovi (zavarivanje, rezanje, lemljenje i sl.). Ovi radovi obavljaju se isključivo na način kako je određeno propisima za obavljanje takvih radova kako bezbjednost poštanskog saobraćaja ne bi bila narušena;

7. poštanski operator na odgovarajućim mjestima (ulaz u krug skladišta, ulaz u skladište, odjeljenje za zaštitu, poštanskih kancelarija, pošta carinjenja, izmjenična pošta i dr.), shodno propisima koji uređuju oblast zaštite na radu, postavlja odgovarajuće oznake koje se odnose na:
  - zabrane upotrebe otvorenog plamena;
  - zabrane pristupa za nezaposlene;
  - zabrane upotrebe alata koji može varničiti;
  - zabrane unošenja oružja;
  - obaveze zaključavanja;
  - obaveze zatvaranja protivpožarnih vrata;
  - opasnosti od požara;
  - opasnosti od eksplozije;
  - opasnosti od radioloških i nuklearnih materijala;
  - mjesto zaštićeno video-nadzorom.
8. Tokom sprovođenja mjera carinskog nadzora, zaštitnog pregleda na skeneru i manipulacije poštanskim vrećama i paketima, preporučljivo je da ovlašćeni carinski službenik i zaposleni kod poštanskog operatora nose:
  - lateks zaštitne rukavice bez talka;
  - zaštitnu masku;
  - lični detektor za praćenje i otkrivanje zračenja (LDZ);
  - zaštitno odijelo.
9. Zbog prevencije neželjenog kontakta s eventualnim kontaminiranim pošiljkama, paketima, vrećama i drugim opasnim supstancama, ne preporučuje se korišćenje čula ukusa i mirisa tokom carinskog pregleda.

6. Upravljanje vanrednim situacijama u slučaju otkrivanja radioloških/nuklearnih materija

Postupak na mjestu otkrivanja radioloških/nuklearnih materija primjenjuje se preduzimanjem sljedećih radnji, bez obzira na to gdje i u kom trenutku je otkrivena prijetnja:

1. Lični detektor za praćenje i otkrivanje zračenja (LDZ) nose ovlašćeni carinski službenici koji sprovode carinske kontrole, carinske preglede i neintruzivne inspekcije;
2. Prije otpočinjanja radnih procesa, ovlašćeni carinski službenik provjerava ispravnost LDZ uređaja i ustanovljava prirodni fon ispred prostorija i u prostorijama poštanskog operatora, kao i prirodni fon zračenja pored rendgenskog uređaja u režimu rada (uključen/isključen);
3. Primarna neintruzivna inspekcija i carinski pregled i druge radnje privremeno se obustavljaju kad LDZ alarmira i pokaže nivo zračenja 50% iznad vrijednosti prirodnog zračenja (fona) – fon u CG: 80 nSv/h – 120 nSv/h;
4. Poštanski paketi, vreće, pošiljke ili drugi predmeti kod kojih je ustanovljen povećan nivo zračenja se ne dodiruju, ne pomjeraju i ne prebacuju. To čine ekološki inspektori;
5. Ovlašćeni carinski službenik LDZ uređajem utvrđuje bezbjednu udaljenost od izvora radiološke/nuklearne materije i sprovodi njeno obilježavanje trakom ili na drugi način;

6. Udaljava se na bezbjedno odstojanje i obavještava sve carinske službenike i zaposlene kod poštanskog operatora o mogućem povećanom nivou zračenja, nakon čega ih udaljava na bezbjedno odstojanje od izvora ili iz prostorije;
7. Izlazi van prostorije, gasi pa pali LDZ uređaj i ponovo mjeri prirodni fon i utvrđuje da li postoji povećano zračenje u blizini otkrivenog izvora;
8. Ograničava pristup izvoru ili zatvara prostoriju, nakon čega obavještava Ekološku inspekciju, koja po potrebi obavještava policiju;
9. O sprovedenim radnjama carinski službenik popunjava Obrazac A2.

Opisane radnje preduzimati u skladu s trenutnim materijalno-tehničkim mogućnostima.

7. Upravljanje vanrednim situacijama u slučaju otkrivanja minsko-eksplozivnih sredstava ili improvizovane eksplozivne naprave

Postupak na mjestu otkrivanja minsko-eksplozivnih sredstava (MES) ili improvizovane eksplozivne naprave (IEN) primjenjuje se preduzimanjem sljedećih radnji, bez obzira na to gdje i u kom trenutku je otkrivena prijetnja:

1. U blizini vreće, paketa, pošiljke, predmeta koji asocira na MES ili IEN zabranjeno je:
  - pomjerati i sklanjati takvu napravu od ljudi, već ljude treba udaljiti od naprave;
  - koristiti radio uređaj ili mobilni telefon za komunikaciju, jer postoje eksplozivi koji se mogu aktivirati radio talasima;
  - koristiti opremu koja može promijeniti stanje u prostoru u kojem se nalazi naprava, npr. svijetlo, ventilacija ili buka;
  - povlačiti ili kidati bilo kakve žice ili osigurače;
  - prilaziti napravi ili koristiti metalne predmete u prostoriji.
2. Lice koje je posumnjalo u MES ili IEN treba da zapamti što više detalja o predmetu koji predstavlja prijetnju, radi davanja tačnih informacija ovlašćenim policijskim službenicima;
3. U poštanskom saobraćaju cijeli paket ili pošiljka potencijalno predstavlja lice mjesta i može imati značajnu dokaznu vrijednost u naknadnim postupcima, pa treba svesti na minimum mogućnost potencijalne kontaminacije sumnjivog paketa ili pošiljke;
4. Poštanski paketi, vreće, pošiljke ili drugi predmeti unutar kojih je otkrivene MES ili IEN se ne dodiruju, ne pomjeraju i ne prebacuju. To čine ovlašćeni policijski službenici;
5. Poštanski paketi, vreće, pošiljke ili drugi predmeti unutar kojih su otkrivena MES ili IEN obilježiti vidljivom oznakom;
6. Ovlašćeni carinski službenik koji je posumnjao da se radi o MES ili IEN udaljava se na bezbjedno odstojanje i obavještava prisutne službenike Uprave prihoda i carina, šefa Carinske ispostave Pošta Podgorica, kao i zaposlene kod poštanskog operatora, o mogućoj prijetnji od MES ili IEN, nakon čega ih udaljava na bezbjedno odstojanje iz prostorije;
7. Ovlašćeni carinski službenik ograničava pristup MES ili IEN i oprezno zatvara prostoriju;
8. Šef Carinske ispostave Pošta Podgorica obavještava Odsjek za suzbijanje krijumčarenja (OZSK), koji obavještava nadležni policijski organ – Operativno komunikacioni centar Uprave policije (OKC), koji preduzima sva dalja postupanja po vanrednoj situaciji;
9. O sprovedenim radnjama carinski službenik koji je posumnjao na MES ili IEN popunjava Obrazac A2;

10. Zaposleni kod poštanskog operatora takvu pošiljku dokumentaciono isključuje iz daljeg prenosa i sastavlja zapisnik na obrascu CN 13 u četiri primjerka, koje ovjeravaju zaposleni kod poštanskog operatora i ovlašćeni carinski službenik. Jedan primjerak zapisnika CN 13 zadržava ovlašćeni carinski službenik i arhivira ga u svojoj organizacionoj jedinici.

Opisane radnje preduzimaju se u skladu s postojećim materijalno-tehničkim mogućnostima.

8. Postupak na mjestu otkrivanja eksplozivnih materija ili opojnih droga i psihotropnih supstanci

Postupak na mjestu otkrivanja eksplozivnih materija ili opojnih droga i psihotropnih supstanci primjenjuje se preduzimanjem sljedećih radnji, bez obzira na to gdje i u kom trenutku je otkrivena prijetnja:

1. Primarna neintruzivna kontrola i carinski pregled privremeno se obustavljaju kada reagens iz priručnog seta ili kada uređaj za otkrivanje eksploziva, opojnih droga i psihotropnih supstanci pokaže da se radi o navedenim materijama ili supstancama;
2. Poštanski paketi, vreće, pošiljke ili drugi predmeti unutar kojih je otkrivena eksplozivna materija ili opojne droge i psihotropne supstance se ne dodiruju, ne pomjeraju i ne prebacuju. To čine ovlašćeni policijski službenici.
3. Ovlašćeni carinski službenik udaljava se na bezbjedno odstojanje i obavještava prisutne službenike Uprave prihoda i carina, šefa Carinske ispostave Pošta Podgorica, kao i zaposlene kod poštanskog operatora o mogućem prisustvu eksplozivnih materija ili opojnih droga i psihotropnih supstanci;
4. U slučaju sumnje da se radi o eksplozivnoj materiji, ovlašćeni carinski službenik ograničava pristup pošiljci, udaljava sve prisutne iz prostorije i zatvara prostoriju. Šef Carinske ispostave Pošta Podgorica obavještava Odsjek za suzbijanje krijumčarenja (OZSK), koji obavještava nadležni policijski organ – OKC, koji preduzima sva dalja postupanja po vanrednoj situaciji;
5. U slučaju sumnje da se radi o opojnim drogama i psihotropnim supstancama, ovlašćeni carinski službenik ograničava pristup pošiljci i udaljava sve prisutne iz prostorije kako bi se mogućnost kontaminacije sumnjivog paketa ili pošiljke svela na minimum. Šef Carinske ispostave Pošta Podgorica obavještava Odsjek za suzbijanje krijumčarenja (OZSK), čiji službenici vrše sekundarnu neintruzivnu kontrolu specijalizovanim uređajima. Ukoliko se uređajem utvrdi da se radi o opojnim drogama i psihotropnim supstancama, načelnik OZSK obavještava nadležni policijski organ – OKC, koji preduzima sva dalja postupanja;
6. O sprovedenim radnjama carinski službenik koji je posumnjao na eksplozivne materije ili opojne droge i psihotropne supstance popunjava Obrazac A2.
7. Zaposleni kod poštanskog operatora takvu pošiljku dokumentaciono isključuje iz daljeg prenosa i sastavlja zapisnik na obrascu CN 13 u četiri primjerka, koje ovjeravaju zaposleni kod poštanskog operatora i ovlašćeni carinski službenik. Jedan primjerak zapisnika CN 13 zadržava ovlašćeni carinski službenik i arhivira ga u svojoj organizacionoj jedinici.

Opisane radnje preduzimaju se u skladu s postojećim materijalno-tehničkim mogućnostima.

9. Postupak na mjestu otkrivanja vatrenog oružja, sastavnih djelova oružja i municije

Postupak na mjestu otkrivanja vatrenog oružja, sastavnih djelova oružja i municije primjenjuje se preduzimanjem sljedećih radnji, bez obzira na to gdje i u kom trenutku je otkrivena prijetnja:

1. Primarna neintruzivna kontrola i carinski pregled privremeno se obustavljaju kada se posumnja da vreća, paket ili pošiljka sadrži predmete koji asociraju na vatreno oružje, sastavne djelove oružja i/ili municiju;
2. Poštanski paketi, vreće, pošiljke ili drugi predmeti unutar kojih je otkriveno vatreno oružje, sastavni djelovi oružja i municije se ne dodiruju, ne pomjeraju i ne prebacuju. To čine ovlašćeni policijski službenici;
3. Ovlašćeni carinski službenik koji je posumnjao da se radi o vatrenom oružju, sastavnim djelovima oružja i municiji ograničava pristup pošiljci i udaljava sve prisutne iz prostorije kako bi se mogućnost kontaminacije sumnjivog paketa ili pošiljke svela na minimum. Šef Carinske ispostave Pošta Podgorica obavještava Odsjek za suzbijanje krijumčarenja (OZSK), koji obavještava nadležni policijski organ – OKC, koji preduzima sva dalja postupanja;
4. O sprovedenim radnjama carinski službenik koji je posumnjao na vatreno oružje, sastavne djelove oružja i/ili municiju popunjava Obrazac A2;
5. Zaposleni kod poštanskog operatora takvu pošiljku dokumentaciono isključuje iz daljeg prenosa i sastavlja zapisnik na obrascu CN 13 u četiri primjerka, koje ovjeravaju zaposleni kod poštanskog operatora i ovlašćeni carinski službenik. Jedan primjerak zapisnika CN 13 zadržava ovlašćeni carinski službenik i arhivira ga u svojoj organizacionoj jedinici.

Opisane radnje preduzimaju se u skladu s postojećim materijalno-tehničkim mogućnostima.

10. Prikupljanje i dostavljanje podataka i obavještavanje

Prikupljanje podataka bitno je za izradu procjene ugroženosti određenog carinskog postupka i analizu rizika, kao i za kreiranje profila rizika koji se odnose na nedozvoljenu trgovinu vatrenim oružjem, sastavnim djelovima oružja, municijom, opojnim drogama i psihotropnim supstancama u poštanskom saobraćaju.

Dostavljanje podataka i obavještavanje vrši se preko sljedećih kontakata:

- Odsjek dežurnih timova za suzbijanje krijumčarenja (OZSK): 067/195-864
- Operativno komunikacioni centar Uprave policije (OKC): 020/241-252; 067/184-839
- Ekološka inspekcija: 020/618-396; 067/587-145

11. Poštanski saobraćaj – postupak s pošiljkama koje sadrže izvore jonizujućeg zračenja, MES, IEN, eksploziv, opojne droge i psihotropne supstance ili vatreno oružje, sastavne djelove oružja i municiju

1. Zaposleni kod poštanskog operatora dužni su da prispjele zaključke odlože na predviđeno i označeno mjesto koje je pokriveno video nadzorom;
2. Zaposleni kod poštanskog operatora i ovlašćeni carinski službenici komisijски preuzimaju zaključke i postupaju u skladu s važećim konvencijama, zakonima, podzakonskim aktima i uputstvima;
3. Ovlašćeni carinski službenici dobijaju najavu o prispijeću robe i postupaju u skladu s važećim konvencijama, zakonima, podzakonskim aktima i uputstvima;
4. Vreća ili paket može da sadrži više pojedinačnih pošiljaka. Svaka vreća, paket i po mogućnosti pojedinačna pošiljka podvrgava se neintruzivnoj inspekciji na rendgenskom uređaju shodno prethodno izvršenoj analizi rizika;
5. Neintruzivnu inspekciju na rendgenskom uređaju sprovode ovlašćeni carinski službenici;
6. Prilikom rada na skeneru, ovlašćeni carinski službenici pridržavaju se bezbjednosnih uputstava za rad na skeneru;
7. Ovlašćeni carinski službenici uvidom na monitor sprovode neintruzivnu analizu rizika i na osnovu rendgenske slike vrše odabir pojedinačnih pošiljki unutar vreća za pregled robe.
8. Ukoliko neintruzivna inspekcija ili fizički pregled pokažu da pojedinačna pošiljka ima sumnjiv sadržaj (izvore jonizujućeg zračenja, MES, IEN, eksploziv, opojne droge i psihotropne supstance ili vatreno oružje, sastavne djelove oružja i municiju), ista se isključuje iz daljeg prenosa u prisustvu zaposlenog kod poštanskog operatora i ovlašćenog carinskog službenika, nakon čega se odabrana pošiljka odlaže na predviđeno mjesto ako karakteristike robe to dozvoljavaju i postupa se shodno Uputstvu.

12.Prilog – Obrazac A2

Obrazac A2			
Obrazac za prijavu otkrivanja i daljeg postupanja			
Carinarnica _____ Carinska ispostava:	Datum:	☐ uvoz ☐ izvoz ☐ tranzit	
Službenik UPC:	Potpis:	Kontakt telefon:	
Informacije o robi			
Vrsta robe: ☐ Eksplozivne materije ☐ Hemikalije ☐ Radioaktivne materije ☐ Vatreno oružje/djelovi/municija ☐ Opojne droge i psihotropne supstance	Naziv proizvođača, sjedište:		
	Model (uređaja, opreme ili CAS broj hemikalija):		
Tarifna oznaka:	Zemlja porijekla:	Količina:	Vrijednost:
Dobavljač robe (naziv i adresa):		Primalac robe (naziv i adresa):	
Prevoznik robe (naziv i adresa):		Način transporta robe:	
Opis robe:			
Način otkrivanja robe			
Opis događaja:			
Uređaji korišćeni za otkrivanja/izmjerene vrijednosti:			
Napomena:			